

SAVALLÀ

na et Capmajor ['Campmajor, te. Aravell'], *Aristot* et *Cercedol* --- Abiglers ---» (31,4), però no és context que assegurí del tot que no es tracta d'algun parònim veí.

Evidentment nom en -ANUM derivat d'un NP romà,⁵ però no es pot decidir de segur si ve de SABINUS, -IUS (Schulze, 222, 223) amb molta descendència a França, Itàlia i Aragó: *Savigny*, *Savignac*, *Sabiñanigo*; o si de SILVANUS (infra). En principi és més fàcil que aquest últim expliqui totes les variants citades, car des de *Savinyà* a penes es concebria el pas a *Sauganyà*; mentre que un canvi de *saub-* en *sauy-* es constata sovint (*Espinauga SPINA ALBA*); i cf. els següents.

Salvanyà, Torrent de ~, ant. en te. de Terrassa (prop de *Faulines* i *Sta. Eugènia*). MENCIONS ANT.¹⁵ 1040: *Selvana*; 1044: *Selvaian* (BABL v, 495, 496). El cognomen *Silvanus*, es troba en una inscr. pagana de Tàrraco (AIEC VIII, 372).

D'aquesta alternativa, també molts NLL occitans: *Sauvagna* i *Sauvagnac* (Skok, § 302, p. 135). *Saubag-*²⁰ *nà*, llog. te. Lescure, distr. Saint Giron; en el Gers: *Soubagnan* [*Sobaian* 1273] i altres *Sauvià* i *Sauvignà* (Polge, *Rev. Int. d'Onom.* XVII, 38, 39); diversos pobles *Salvagnac*, -*anhac*, -*anià*, en el Cantal [*Salvanbac* 1269] (Amé, *Di. Top.*).

Amb detall dubtós, un nom semblant apareix sovint en docs. del S. XII del *Cartulari* de Poblet: «Gerallí de *Salvaico*» a. 1166 (p. 110). Encara més en una variant *Selvan(y)ec* (1160 i ss., pp. 110, 111, 117, 120) i notem que en un doc. de 1155 el mateix personatge³⁰ apareix amb les dues variants: «Gerallí de *Salvaniacho* --- Geraldí de *Salvaiec*» (p. 11). Sembla que seria un immigrant francès de la zona francoprovençal, on avui aqueixos noms apareixen en formes com *-ieux*, però antigament restarien en la fase *-ec*; cf. els casos³⁵ que aplega Skok, a la p. 13.

Sauvata, V. *Selva Savajol*, V. *La Vajol Sauxet* (o *Sanxet*), V. *Saldes Savall*, V. *Sa-*

SAVALLÀ

Poble de la Conca de Barberà, a la ratlla de Segarra, una vintena de k. al NNE. de Montblanc, i uns 10⁴⁵ a l'O. de Santa Coloma de Queralt. Una ortografia *Savellà* hauria estat preferible.

PRON.: *sabə́lə* a Belltall; *səbəlá* a Sta. Coloma (advertint que alguns escriuen *S. dels Comtes*, Casac. 1920. *Səvə́lə* ens deia, l'any 1931, el collega valenc Cases Homs; el 1932 ell mateix ens diu que ha anotat *səbəlá* a diverses persones de Montblanc i de la Conca (però que allí molts ja no distingien *b* de *v*).

MENCIONS ANT. 1073: *Auellano* citat junt amb⁵⁵ *Codòs* de Conesa (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II); 1154: eclesiam de *Auellano* (Kehr, *Papsturk.*, 336); 1175: castro de *Avellano* (*Cart. de Poblet*, p. 21); 1196: eclesiam Sti. Petri de *Avellano* (Kehr, *o. c.*, p. 573); 1196: «*villam de Avelano*» citada després de *Zelme*, de *Sta.*⁶⁰

Columba, de villa de *Cheralto* i de *Oliva*, i seguit per *Loraco*, i *Timor* (MiretS., *Templ.*, p. 158); 1305: «*Vallfogona, Çavellà, Conesa* ---» (MiretS., *o. c.*, p. 297); 1331: Sti. Petri de *Çavela* (parr. de Vic) (Junyent, *Misc. Griera* I, 376); 1359: *Savella* (*CoDoACA* XII, 40).

De barons que prengueren nom d'aquest poble. 1152: Arbert de *Çavela* (*Cart. de Poblet*, 133); 1180: Petrus de *Avellano* (*Cart. Poblet*, 139); 1183: Guillelmus de *Avela* (ib., 129); 1195: Ugo de *Avella* (ib., 131); 1196: Ugo de *Avellano*; 1199: Ug de *Avela*, consanguineus de --- Ug de *Çavela* (*Cart. id.*, 90); 1239: Bernardus de *Savellà* preceptor Emposte et Uldechone (nom d'un comanador del Temple) (Font Rius, *C. d. p.*, § 276); 1276: Bernardum *Çavellani* (Soldevila, *Pe-re el Gran* III, 474); c. 1340: N'Arnau *Çavellà*, doc. de Tortosa (BABL XI, 372).

Citem de Mn. J. Segura, que com a arxiver de Sta. Coloma de Queralt parlava d'això amb ciència certa. «*Savallà* en centenars de docs. mitjvals en llatí s'anomena *Avellano*, y en el català de la mateixa època *Çavellà*» (*La Veu del Monts.* 1895, 251).

De fet, com hem pogut observar per les cites, es troba *Avellano* i anàlegs sense *S-* en els 5 docs. més antics, des de 1073 a 1196, i amb *Ç*, de l'article aglutinat, en els de 1305, 1331 i 1359 del NL; anàlogament en els noms dels barons: sense *S-*, fins a la fi del S. XII, i després amb l'aglutinació (menys un cas de *Ç* el 1152); i en les dues variants en el doc. de 1199.

L'ETIM. ja es va indicar essencialment en l'art. *Avellà* del vol. II: el nom romànic ABELLANUS de l'«avellaner» amb l'article arcaic *S'* aglutinat, provinent de IPSE. Oc. ant. *avelan*, gascó *aueran*, cast. *abellano*, it. *avellano*, que sobrevisqué en la nostra toponímia (*DECat* I, 508b46 ss.). No es tracta, doncs, de cap nom en -ANUM derivat d'un NP romà (com suposà Aebischer, *Top.*, 130).

Nom succedani: *Carrer de səvə́lə* a Mallorca, dins⁴⁰ la vila de Felanitx (XLI, 139.2).

N'hi ha un derivat, en dos homònims. 1) SAVANELL, llogaret de l'Alt Penedès, agre. al mun. de Font-rubí; com em certificava el meu amic Dr. Valero, fill i propietari d'allí, en tots els docs. antics, es troba escrit amb *-v-* (*Savenell* o *Savanell*). És, doncs, un «dim. toponímic» de *L'Avellà*: aquest és un altre llogaret, més gran, del mateix terme de Font-rubí; si bé aquell amb l'art. *S'* aglutinat, i haplologia de *Sav(ell)anell*. 2) Nom de l'estesa de platja entre Blanes i el grau del riu Tordera. PRON.: *səbənəl*, oït a Blanes (1913, 1931, 1960). El 1342 Berenguer, el senyor de Palafolls, atorgà privilegis als qui poblessin la Vilanova [o sigui 'Malgrat'] i la «*plaja de Savanell*» (Font Rius, *C. d. p.*, § 377).

Pel que fa a *Sabella* NL parònim, de forma i origen radicalment diferent, ja n'hem fet, supra, article a part.

Savanell, V. *Savallà Savaris*, V. *Sauri*